

Закон за безбедност и здравје при работа – практична примена (стручни лица за безбедност при работа)

Нашиот закон за безбедност и здравје при работа од неговото донесување до денес има претрпено 5 измени во насока на подобрување на спроведувањето или усогласување со европската регулатива. Но дали постоечкиот систем поставен вака како што е може да се спроведе? Она што најлесно го разбираме е делот на спроведливост кај стручните лица за безбедност при работа.

За да ја утврдиме применливоста на законот за безбедност и здравје при работа во делот на стручни лица најпрво би сакал да ги споменеме членовите каде се дефинира потребата од стручно лице не навлегувајќи во деловите за неговото место во правниот субјект, неговите обврски, начинот на едукација или полагање на стручен испит и друго.

Член 3 став 1

....

- “Стручно лице за безбедност при работа” е вработено стручно лице кај работодавачот назначено од него за извршување стручни задачи поврзани со безбедноста при работа (во понатамошниот текст: стручно лице)....

Член 12 став 1

Работодавачот ја организира безбедноста и здравјето при работа во зависност од технолошкиот процес, со примена на научно-стручни методи и во согласност со современите достигнувања, при што стручните работи на безбедност ќе ги врши работник со стручна подготовка за безбедност при работа или друга стручна подготовка адекватна на технолошкиот процес на работодавачот, или ќе користи надворешни услуги од овластени правни или физички лица.

Член 17 став 1

Работодавачот мора да обезбеди мерки за безбедност и здравје при работа особено со:

- назначување на едно или повеќе стручни лица за безбедност при работа,

Член 18 став 1 и 2

(1) Работодавачот за вршење на работите од областа на безбедноста при работа мора да назначи едно или повеќе стручни лица.

(2) Работодавачот ќе го одреди бројот, видот и степенот на стручно образование во согласност со член 46 став (2) од овој закон, како и:

- организацијата,
- природата и обемот на работниот процес,
- бројот на вработените вклучени во работниот процес,
- бројот на работните смени и
- бројот на одделни работни единици.

Член 19 став 2

(2) Стручното лице може да ги врши задачите наведени во ставот(1) алинеи 3,4,5 и 9 на овој член, доколку ги исполнува условите од членот 46 на овој закон.

Член 46 став 1 и 2

(1) Министерот надлежен за работите од областа на трудот со правилник ги утврдува условите за вработените, организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручните работи.

(2) Министерот надлежен за работите од областа на трудот со правилник ја утврдува висината на трошоците за спроведување на постапката од ставот (1) на овој член.“

Член 57 став 1

(1) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правното лице, ако:

- не назначи едно или повеќе лица одговорни за безбедност при работа во својата работна средина (член 17 алинеја 1),

Ако добро ја погледнеме приложената **важечка** законска регулатива јасно е дека постои една голема небулоза. Односно се поставуваат неколку прашања.

1. Како работодавачот ќе го спроведе член 18 став 2, односно по кои критериуми ќе го назначи стручното лице, дали само по член 12 бидејќи постоечкиот член 46 став 2 веќе не се однесува на стручните лица?
2. Дали стручните лица кај работодавачот треба да имаат положено стручен испит за безбедност при работа?

Доколку се обидам да одговорам на првото прашање уште на старт се сретнувам со една интересна констатација дека оваа законска одредба е неприменлива, односно со последните измени објавени во Службен весник бр.164/2013 и измената на член 46 оневозможена е примената на оваа одредба. Како што можете да видите сега ставот 2 од член 46 се однесува на висина на трошоци, а не на бројот, видот и степенот на стручно образование на стручните лица.

А еве го и одговорот на второто прашање.

Со сите измени на Законот за безбедност и здравје при работа слободно можеме да кажеме дека стручното лице за безбедност при работа работодавачот го назначува сам и тоа согласно член 12 став 1. Преведено на „нашки“ тоа значи дека работодавачот од своите вработени може да одреди било кое лице да биде стручно лице за безбедност кое ги исполнува условите од членот 12 став 1. Уште попросто, немаме ограничување ниту по степен на образование ниту по вид на образование, односно секој вработен и со основно образование може да биде назначен за стручно лице за безбедност при работа. Со последните измени на законот кои директно се однесуваа и на член 46 престанува да важи обврската од член 19 став 2, за тоа дека секое стручно лице за безбедност при работа мора да има положено стручен испит. Мора да имаат положено само стручните лица кои работат во овластени правни или физички лица за вршење услуги во делот на безбедност при работа.

Место заклучок.

Не ќе да е лошо законодавецот да ни објасни што сака да постигне со сите последни измени. Дали е постигната целта или пак сакајќи да се постигне една цел се навлегува во системска одредба со кој се менува целиот концепт на постоењето на стручни лица.

Сметам дека ова е сериозен проблем кој може и тоа како да отвори многу прашања и целиот систем кој досега е граден да падне во вода.

Како и да е, не навлегувајќи дали ова решение е исправно или не, согласно постоечката законска регулатива, работодавачот може да назначи стручно лице за безбедност при работа од редот на вработените кое **не мора** да полага стручен испит. Исто така работодавачот може да ги довери работите во делот на безбедност при работа на овластено правно или физичко лице кое мора да ги исполни условите дефинирани во член 46 каде што пак секое стручно лице мора да полага стручен испит согласно членовите 17а-17х.

Борче Стојчевски